

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

ба диссертатсияи Сухроби Мирзоалӣ дар мавзуи «Журналистикаи байналхалқии тоҷик: махсусият, равандҳо ва дурнамо» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.23. Рӯзноманигории байналмилалӣ. – Душанбе, 2026. – 412 с.

Мубрамии мавзуи таҳқиқ. Журналистикаи байналхалқӣ дар раванди ҷаҳонишавии иттилоот, ҳамгиройии давлатҳо ва муносибатҳои байналхалқӣ нақши бориз дорад. Аз ин рӯ дар шинохти олам ва таҳлили равандҳои ҳаёти байналхалқӣ фаъолияти муназзам дошта, инъикоси рӯйдодҳои муҳими байналмилалӣ аз ҷониби ВАО-и байналхалқӣ тақозои замон аст. Баъзе кишварҳо бо истифода аз қудрати ВАО-и байналхалқӣ ва имкониятҳои ҷаҳонишавӣ фарҳанг ва анъанаҳои худро ҳамчун фарҳанги умумиҷаҳонӣ тарғиб мекунанд, имичи дигар кишварҳоро бо нашри маводди ғаразнок паст зада, воқеияти оламро аз дидгоҳи худ ба ҷомеаи ҷаҳонӣ пешниҳод менамоянд. Бинобар ин ба хоҳири ҳифзи арзишҳои миллӣ давлатҳо бо таъсиси ВАО-и байналхалқӣ ва тақвият бахшидани қудрати расонаҳои миллӣ дар муқобили ин зиёдаравиҳо барномаҳои таъсиргузори ҷидди роҳандозӣ намуданд.

Пас аз соҳибистиклол гардидан Ҷумҳурии Тоҷикистон низ ба чунин вазъият рӯ ба рӯ гардид, ки омили аслии ташкил шудани бахшҳои байналхалқӣ ва расонаҳои байналхалқӣ дар Тоҷикистон гардид. Илова бар ин намояндагии расонаҳои байналхалқӣ ва муҳбирони онҳо дар Тоҷикистон ба фаъолият оғоз намуданд ва мавқеи онҳо дар фазои иттилоотии кишвар афзуд.

Мавзуи диссертатсионии Сухроби Мирзоалӣ аз ҷумлаи мавзӯҳоест, ки то ҳол дар шакли таҳқиқоти диссертатсионӣ омӯхта нашудааст. Таҳқиқи махсусият, равандҳо ва дурнамои журналистикаи байналхалқӣ, ки ҳамчун объекти таҳқиқот мавзуи нав буда, муҳаққиқ бори аввал баъзе паҳлӯҳои норавшани масъалаи мавриди пажӯҳишро баррасӣ намудааст. Аз ин рӯ, ба андешаи мо, таълифоти илмӣ Сухроби Мирзоалӣ ҷиҳати таҳқиқи пайдоиш, ташаккул, равандҳо, махсусият ва дурнамои журналистикаи байналхалқии тоҷик мавзуи муҳим ва саривақтӣ арзёбӣ гардида, ҷиҳати омӯзиш, таҳлил ва кушодани гиреҳҳои мушкилоти соҳаи журналистикаи байналхалқӣ мусоидат менамояд.

Тавре дар диссертатсия қайд гардидааст, беш аз 20 кишвар барои форсизабонон барномаҳои радиой, телевизионӣ ва тавассути контентҳои интернетӣ мавод пахш менамоянд ва рақобат барои фатҳи шуури

форсизабонон тавассути дигар воситаҳои коммуникатсионӣ беш аз пеш густариш меёбад. Ин шеваи фаъолияти иттилоотонӣ ба муҳиммтарин бахши тарғиботи байналхалқии кишварҳои абаркударат ва дигар давлатҳо мубаддал гаштааст. Дар ин асос метавон гуфт, ки матраҳ шудани чунин масъалаҳои муҳим дар диссертатсия **аҳаммияти махсуси илмӣ** дорад.

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Пажӯҳиши масъалаҳои мубрами журналистикаи байналхалқӣ, мушкилоти инъикос ва таҳлили авзои олам барои аудиторияи тоҷик дар доираи ин кори диссертатсионӣ аз он гувоҳӣ медиҳад, ки мавзуи пажӯҳиши мазкур ба доираи мавзӯҳо ва масоили таҳқиқии **шиносномаи ихтисоси илмӣ 6.2.23. Рӯзноманигории байналмилалӣ пурра мувофиқат мекунад.**

Навгони илмӣ диссертатсияи тақризшаванда, пеш аз ҳама, дар он зоҳир мешавад, ки таҳлили фарогир ва ҳамаҷонибаи махсусият, равандҳо ва дурнамои журналистикаи байналхалқии тоҷик дар доираи таҳқиқоти диссертатсионӣ бори аввал анҷом дода шудааст. Инчунин дар диссертатсия марҳилаҳои ташаккули журналистикаи байналхалқии тоҷик, нақши журналистикаи байналхалқӣ дар ташаккули имиҷи мусбати давлат, мақоми ВАО-и байналхалқӣ дар рабобити байналхалқӣ муайян гардида, типологияи радиоҳо барои форсизабонон ва тоҷикон таҳқиқ шудааст, ки он ВАО-и байналхалқиро чузъи муҳимми ҳаёти байналхалқии ҷумҳурий дар асри навин арзёбӣ мекунад.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаю тавсияҳои дар диссертатсия ифодаёфта. Натиҷаҳои бадастовардаи диссертант ва хулосаю тавсияҳои пешниҳоднамудаи доктараби дараҷаи илмӣ аз ҷанд ҷиҳат асоснок гардида, хеле эътимодбахшанд. Аз ҷумла, муаллифи диссертатсия дар таҳқиқ, таҳлил ва баррасии мавзӯ ва мушкилот ба андозаи даркорӣ ба осори илмӣ назариявии муҳаққиқони ватанӣ хориҷӣ таъямуда, дар муҳокимарониҳо андешаи шахсии худро баён намудааст. Инчунин, мавқеъгириҳои диссертант дар баҳсҳо ва таҳлилҳои алоҳида дар хусуси мавзуи пажӯҳиш ва маълумоти пешниҳодкардаи вай доир ба рисола дар заминаи хушкӯ ҳолӣ ба вуҷуд наомада, он дар асоси факту далелҳои муътамад ва ҷолиби таваҷҷуҳ ифода ёфтаанд. Љобачогузорӣ ва пешниҳоди далелу бурҳонҳо ва хулосаҳои муаллифи диссертатсия хеле эътимоднок буда, бештари онҳо дар интишороти доктараби дараҷаи илмӣ роҷеъ ба мавзуи диссертатсия инъикоси худро ёфтаанд. Дар асоси ин метавон қайд намуд, ки **хулоса ва тавсияҳои**

довталаби дараҷаи илмӣ эътимодноқ буда, барои таҳқиқоти минбаъда дар соҳаи журналистикаи байналмилалӣ заминаи мусоид фароҳам меоварад.

Ҳаҷм ва сохтори диссертатсия. Диссертатсияи тақризшаванда аз муқаддима, панҷ боб, понздаҳ фасл, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва рӯйхати адабиёт иборат буда, ҳаҷми умумии он 412 саҳифаи чопи компютери ро ташкил додааст. Аҳаммияти таҳқиқи мавзӯ дар **муқаддимаи диссертатсия** асоснок шуда, ҳадафи таҳқиқ, вазифаҳо, объекту предмети таҳқиқ, нағзониҳои илмии таҳқиқ, аҳаммияти назариявӣ амалии натиҷаҳои бадастовардашуда ва дигар бахшу зербахшҳои зарурӣ муайян гардиданд.

Дар боби аввали диссертатсия «Журналистикаи байналхалқӣ шинохт, мушкilot ва равандҳои муосири он» дар доираи се фасл моҳият, таъинот, проблемаҳо ва равандҳои журналистикаи байналхалқӣ баррасӣ шудааст. **Фасли аввали боби якум – «Шинохт ва моҳияти журналистикаи байналхалқӣ»** унвон гирифта, диссертант дар ин фасли рисола ба таҳқиқи таъинот ва вазифаҳои журналистикаи байналхалқӣ таваҷҷуҳ намудааст. Муаллиф умумият ва фарқияти журналистикаи байналхалқӣ, журналистикаи глобалӣ ва журналистикаи хориҷиро таҳлил намуда, иброз медорад, ки журналистикаи байналхалқӣ бо сиёсатшиносӣ, мардумшиносӣ, таърихнигорӣ, ҳуқуқи байналхалқӣ, дипломатия, фарҳангшиносӣ, варзиш, сайёҳӣ, иқтисодиёт ва тичорати ҷаҳонӣ алоқамандии зич дорад.

Дар фасли дуюми боби аввал «Таҳаввулот дар журналистикаи байналхалқӣ» рисола навис ба масъалаи равандҳои журналистикаи байналхалқӣ таваҷҷуҳ кардааст. Диссертант вазъияти журналистикаи байналхалқӣ дар қарни гузашта ва имрӯзро муқоиса намуда, таҳаввулоти соҳаро дар натиҷаи таъсири рушди техника ва технологияи иттилоотӣ, дигаргуншавии авзои геополитикӣ ва фазои иттилоотии ҷаҳонро баррасӣ намуда, муайян кардааст, ки дар журналистикаи байналхалқӣ таҳаввулоти ҷиддӣ ба миён омадааст.

Фасли сеюми боби якум «Проблемаҳои муосири журналистикаи байналхалқӣ» ном гирифтааст, ки ба омӯзиши мушкilotи соҳаи мазкур бахшида шудааст. Рисола навис дар ин фасл муайян кардааст, ки масъалаҳои аккредитатсияи журналистони байналхалқӣ, озодии суҳан, вайрон гардидани этикаи касбӣ, суйистифода аз ВАО-и байналхалқӣ дар ҷангҳои иттилоотӣ, баррасии яқҷонибаи проблемаҳои глобалӣ яке аз мушкilotи асосии журналистикаи байналхалқӣ ба ҳисоб мераванд.

Боби дуюми рисола «Пайдоиш ва ташаккули журналистикаи байналхалқӣ» ном дошта, заминаҳои пайдоиши журналистикаи байналхалқӣ ва инкишофи онро фаро гирифтааст. **Фасли аввали боби мазкур «Таърихи пайдоиш ва ташаккули журналистикаи байналхалқӣ»** ба масъалаи зуҳури журналистика ва журналистикаи байналхалқӣ, наشري ахбори байналхалқӣ дар матбуот ва марҳилаҳои ташаккули журналистикаи байналхалқӣ бахшида шудааст.

Муҳаққиқ муайян намудааст, ки журналистика аз давраи аввали пайдоиши худ хусусияти байналхалқӣ дошта, он ҳамчун як шохаи алоҳидаи журналистика ба таъсисёбии агентҳои иттилоотӣ ва ташаккулёбии онҳо замина гузоштааст.

Фасли дуюми боби дуюм – «Журналистикаи байналхалқии тоҷик ва марҳилаҳои ташаккули он» таҳқиқи журналистикаи байналхалқии тоҷик ва марҳилаҳои инкишофи онро фаро гирифтааст. Муҳаққиқ пайдоиш ва инкишофи журналистикаи байналхалқӣ дар Тоҷикистонро ба се марҳилаҷудо намудааст: Заминаҳои пайдоиши журналистикаи байналхалқии тоҷик, журналистикаи байналхалқии Тоҷикистон дар замони Ҳукумати Шуравӣ ва замони Истиқлолият. Рисоланавис рӯзномаи “Бухорои шариф”-ро на танҳо сароғози журналистикаи ҷопии тоҷик, балки журналистикаи байналхалқии тоҷик медонад ва дар робита ба ин чандин маводро аз рӯзномаи мазкур таҳлил намудааст. Хулосаи муаллиф дар ин фасл, дар мавриди ин ки журналистикаи байналхалқии тоҷик аз ду шохаи алоҳида иборат аст: ВАО-и байналхалқии ватанӣ ва ВАО-и байналхалқӣ барои форсизабонон ва тоҷикон аз кишварҳои дигар мантиқан дуруст мебошад.

Фасли сеюми диссертатсия «Ҷаҳонишавии ахбори байналхалқӣ ва марҳилаҳои он» унвон гирифта, рисоланавис чараёни паҳншавии ахбори байналхалқиро ба панҷ марҳилаҷудо намуда, вижагҳои ҳар як марҳила ва мақоми ВАО-ро мушаххас қайд намудааст. Инчунин дар ин фасл масъалаи таъмини амнияти фазои иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ гардида, рисоланавис аз афзудани таъсири ВАО-и байналхалқӣ, хориҷӣ, саҳифа ва каналҳои созмонҳо ва гурӯҳҳои ифротӣ дар платформаҳои гуногун ба ҷомеаи мо изҳори нигаронӣ намуда, кӯшиш намудааст, роҳи ҳалли ин мушкилотро нишон диҳад.

Боби сеюми диссертатсия «Нақши журналистикаи байналхалқӣ дар ташаккули имиджи мусбати давлат» унвон дошта, муаллиф дар доираи ду фасл ин масъалаи муҳимми марбут ба журналистикаи мосирро таҳқиқ кардааст. **Фасли аввал «Имидзсозӣ дар журналистикаи байналхалқӣ»** ном

дорад. Дар ин фасл довталаби дараҷаи илмӣ ҳамчун як дастгоҳи таблиғотӣ ҳадафмандона истифода шудани ВАО-ро таъкид намуда, ҷанбаҳои мусбату манфии онро нишон медиҳад.

Фасли дуюми боби сеюм «Симои Тоҷикистон дар ВАО-и байналхалқӣ» ном дошта, масъалаи муаррифии симои миллати тоҷик ва Тоҷикистон дар ВАО-и байналхалқӣ таҳқиқ шудааст. Баррасии чунин масъала барои мо аҳамияти бузург дорад, зеро муаррифии давлатҳо дар доираи аҳдофи редаксионии ВАО, сиёсати иттилоотии кишварҳо ва муассисони расонаҳо, мавқеи шахсии журналистон ва муаллифони мавод дар блогҳо ва шабакаҳои иҷтимоӣ вобастагӣ дорад.

Дар **фасли сеюм** роҳу василаҳои муаррифии имконоти сайёҳии Тоҷикистон дар ВАО-и байналхалқӣ баррасӣ гардида, рисоланавис ба яке аз бахшҳои ояндадор ва ҷолиби журналистикаи байналхалқӣ – «Трэвел-журналистика», яъне журналистикаи сайёҳӣ таваҷҷуҳ намуда, вижагиҳои онро бо мисолҳо таҳлил карда, ҷиҳати рушди журналистикаи сайёҳӣ дар Тоҷикистон иқдом намуданро пешниҳод менамояд.

Боби чорум «Баррасии масъалаҳои миллӣ дар журналистикаи байналхалқӣ» ном дошта, дар он инъикоси масоили миллӣ расонаҳои байналхалқӣ таҳқиқ шудааст. **Фасли якуми боби чорум «Журналистикаи байналхалқӣ ва масъалаҳои миллӣ»** ном дорад ва дар доираи ин фасл рисоланавис муайян кардааст, ки ВАО-и байналхалқӣ ҳамонгуна, ки дар муаррифии миллатҳо ва ба ҳам наздик намудани миллатҳои гуногун мусоидат менамояд, боз метавонад дар барангехтани кинаю адоват миёни миллатҳо саҳм дошта бошад.

Дар **фасли дуюми боби чорум «Набардҳои иттилоотӣ дар журналистикаи байналхалқӣ»** таҳқиқ шуда, муайян гардидааст, ки масъалаи бақои кишварҳо ва миллатҳо дар баробари тавонмандӣҳо ба доштани расонаҳои пуриқтидор ва амнияти фазои иттилоотӣ низ вобаста аст. Ба назари диссертант дар ин самт масъалаи таъсис ва рушди ВАО-и ватанӣ, бахусус расонаҳои байналхалқии худӣ масъалаи муҳим ба шумор меравад, зеро доманаи ҷангҳои иттилоотӣ ҳоло аз майдони ВАО-и анъанавӣ ба шабакаҳои иҷтимоӣ ва платформаи Ютуб кӯчид ва паҳн намудани иттилооти бардурӯғ ва тарғибот хеле осон гардид.

«Нақши ВАО-и байналхалқӣ дар равобити байналхалқӣ» унвони фасли сеюми боби чорум аст ва дар он имкониятҳои Воситаҳои ахбори оммаи байналхалқӣ дар раванди муносибатҳои байналхалқӣ баррасӣ гардида, равобити Тоҷикистон ва Ёзбекистон дар мисоли маводди радиои «Овози

точик» таҳқиқ гардидаст. Рисоланавис муайян намудааст, ки радиои «Овози тоҷик» равобити иқтисодӣ, иҷтимоӣ, сиёсӣ, фарҳангӣ, адабӣ, илмӣ, тиббӣ, омӯзишӣ, варзишӣ, сайёҳӣ ва саноатии Тоҷикистон ва Ёзбекистонро бозтоб намуда, илова бар маводди расмӣ инчунин маводди таҳлилии кормандони радиои «Овози тоҷик»-ро доир ба масъалаи мавриди таҳқиқ ба аудитория пешниҳод менамояд.

Дар боби панҷум «Журналистикаи байналхалқии муосири тоҷик: ҳолат ва дурнамо»-и он таҳқиқ шудааст. Дар фасли якуми боби панҷум, ки **«Радиоҳои байналхалқӣ барои форсизабонон ва тоҷикон»** ном дорад, таърихи пайдоиши радиошунавонии байналхалқӣ, типологияи радиоҳо барои форсизабонон ва тоҷикон баррасӣ гардида, муайян шудааст, ки радиоҳои байналхалқӣ дар фазои иттилоотии кишварҳои форсизабон мавқеи намоён дошта, радиоҳои байналхалқии форсизабони ИМА, Исроил ва Британияи Кабир бештар ба бурдани ҷанги иттилоотӣ ва тарғибот миёни форсизабонон машғул буда, фаъолияти радиоҳои байналхалқии Русия, Чин, Ҷопон ва Арманистон барои муаррифии дастовардҳои худ ба форсизабонон ва таҳкими робитаҳо бо ин кишварҳо равона гардидаанд.

«Журналистикаи байналхалқӣ дар Тоҷикистон: ҳолат ва дурнамо» унвони фасли дуюми боби панҷум аст ва дар он таърихи фаъолияти намоёндагҳои ВАО-и байналхалқӣ дар Тоҷикистон пажӯҳиш шуда, рисолаанавис журналистикаи байналхалқӣ дар Тоҷикистонро ба ду навъ тақсимбандӣ намудааст: 1. ВАО-и байналхалқии абарқудратҳо ва кишварҳои дигар. 2. Журналистикаи байналхалқии ватанӣ. Ба назари рисолаанавис дурнамои журналистикаи байналхалқӣ ба ташаккули журналистикаи байналхалқӣ бо истифода аз имкониятҳои технологияи рақамӣ ва зехни сунъӣ, афзоиши рақобат миёни ВАО-и миллӣ, байналхалқӣ, глобалӣ ва журналистикаи шаҳрвандӣ, қабули бештари журналистони маҳаллӣ ва фрилансерҳо дар намоёндагҳои ВАО-и байналхалқӣ ва густариши ВАО-и этникӣ рабт дорад.

Фасли сеюми боби панҷум «Махсусиятҳои инъикос ва таҳлили авзои олам барои аудиторияи тоҷик» ном дошта, ба масъалаи инъикоси рӯйдодҳои байналхалқӣ ва таҳлили авзои олам бахшида шудааст.

Хулосаи диссертатсионии Сухробӣ Мирзоалӣ дар 18 банд ҷамъбаст гардида, муҳимтарин бардоштҳои илмии диссертантро фаро гирифтаанд. Ҷамзамон дар охири ҳар як банди хулоса ба мақола ва дигар таълифоти докталаби дараҷаи илмӣ истинод оварда шудааст, ки ин гувоҳи бо низоми муайян анҷом ёфтани кори таҳқиқӣ мебошад. Хулосаҳо ва тавсияҳои

довталаби дараҷаи илмӣ бардошт аз таҳлил ва таҳқиқи мавзуъ, масоили меҳвари боб ва фаслҳои диссертатсия буда, ҷанбаи қавии назариявӣ ва амалӣ доранд.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ ва иҷтимоии диссертатсия. Диссертатсияи тақризшаванда аз якҷанд ҷиҳат аҳаммияти илмӣ назариявӣю амалӣ дошта, пеш аз ҳама, ба ҳалли масъалаҳои норавшани журналистикаи байналхалқии тоҷик мусоидат менамояд. Маводди диссертатсияро метавон дар ҷараёни таҳқиқи масоили гуногуни журналистикаи байналхалқӣ истифода кард ва ҳамзамон аз ин қори таҳқиқӣ ҳангоми татбиқи сиёсати давлатӣ дар самти муносибат бо воситаҳои ахбори оммаи байналхалқӣ, пеш бурдани имиҷи кишвар, густариши ВАО-и ватанӣ, таҳияи барномаҳои нави таълимӣ, васоиту дастурҳои таълимӣ, китобҳои дарсӣ, пажӯҳиши таърихи ВАО-и байналхалқӣ ва журналистикаи байналхалқӣ ва ғайра метавон истифода намуд.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия. Мазмун ва муҳтавои диссертатсияи Сухробӣ Мирзоалӣ дар 1 монография, 37 мақола, аз ҷумла 21 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 2 мақолаи дигар дар маҷаллаҳои илмӣ Русия ва 14 мақола дар маҷмуаи мақолаҳои илмӣ ва маводди конфронсҳои инъикос ёфтааст, ки дар сатҳи шоиста муаррифӣ гардидани мавзӯи таҳқиқшавандаро собит менамоянд.

Новобаста аз ин дастовардҳо дар таҳқиқоти диссертатсионии Сухробӣ Мирзоалӣ як қатор камбудии назариявӣ, методологӣ, сохторӣ, истилоҳӣ ва манбаъшиносӣ ба мушоҳида мерасанд. Ба назар гирифтани чанд нуқта ва ислоҳи онҳо ҳангоми наشري монография ба суди қор ҳоҳад буд:

1. Дар қисми дараҷаи таҳқиқи мавзӯи илмӣ диссертант маводди мавриди назарро аз рӯйи хусусият ба чор гурӯҳ ҷудо кардааст, ки лоиқи дастгирист. Ба гурӯҳи дуюм китобу воситаҳои таълимӣ оид ба шинохти журналистикаи байналхалқӣ дохил шудаанд, ки ба таърих, назария ва амалияи журналистика бахшида шудаанд. Диссертант онҳоро ба ду зергурӯҳ – адабиёти хориҷӣ ва ватанӣ табақабандӣ намудааст. Дар зергурӯҳи «Адабиёти ватанӣ» дар бораи Идораи барномаҳои бурунмарзии радиои Тоҷикистон, ки соли 1948 таъсис ёфта ҷузъе аз журналистикаи байналхалқӣ махсус мешавад, умуман маълумот дода нашудааст. Ҳол он ки дар китоби «Таърихи радиои Тоҷикистон» дар ин маврид маълумоти муфассалро метавон дарёфт. Дар барномаи «Пайванд»-и Идораи барномаҳои бурунмарзии радиои Тоҷикистон ва китоби «Тоҷики азизам» таъсири барномаҳои ин идора ба афкори

аудиторияи хориҷи кишвар – Эрон, Афғонистон, Покистон, Ҳиндустон давлатҳои Осиёи Марказӣ ва Русия дар муҳтавои номаҳои шунавандагон бозтоб ёфтаанд. Ба назари мо, рисолаи докторӣ бояд пажӯҳиши фарогир бошад ва фаъолияти расонаҳои ватанӣ, ки дар фазои расонаии ВАО-и байналхалқӣ мавқеъ доранд, набояд аз мадди назар дур монанд.

2. Дар §1.1. мафҳумҳои «журналистикаи байналмилалӣ», «хориҷӣ» ва «глобалӣ» шарҳу тавзеҳ гардидаанд, дар баҳсҳо мавқеи диссертант равшан падида меояд, аммо омехта шудани мафҳуми «журналистикаи байналхалқӣ», «журналистикаи хориҷӣ» ва «журналистикаи глобалӣ» дар ҷанд ҷой онҳоро ба ҳам наздик мекунад. Назари мо ин аст, ки дар ин ҷо меъёри ҷудокунии мафҳумҳо пурра устувор нест. Барои илмӣ кардани ин қисмат беҳтар аст чунин низом пешниҳод шавад: журналистикаи хориҷӣ – инъикоси ҳаёти кишварҳои дигар; байналхалқӣ – инъикоси муносибатҳо ва равандроҳои фаромиллӣ; глобалӣ – фаъолияти иттилоотӣ дар фазои фаромарзии ҷаҳонӣ.
3. Матни саҳифаҳои 36-40 хусусияти публисисти ва дастурӣ гирифтааст, масалан овардани талаботи журналистикаи байналхалқӣ ва ё меъёрҳои журналистикаи байналхалқӣ ба ин мисол шуда метавонанд.
4. Ҳангоми арзёбӣ маълум шуд, ки дар матн ҷумлаҳои ҳастанд, ки ҳамчун ҳақиқати илмӣ оварда шудаанд, вале бо маълумоти омӯрӣ ё таҳқиқоти эмпирикӣ тасдиқ нашудаанд. Масалан: «Дар солҳои 90-уми асри гузашта рейтингҳои журналистикаи байналхалқӣ дар байни аҳоли ба таври фалокатовар паст гардида буд.» Савол ба миён меояд: Рейтинг дар кадом кишвар? Мо чунин мешуморем, ки дар матни илмӣ чунин ҷумлаҳо бояд ё бо далели эмпирикӣ тасдиқ кард ва ё ҳамчун гипотеза(тахмин) пешниҳод намуд.
5. Дар матни диссертатсия истифодаи зиёди иқтибосҳо ба ҷойи таҳлили илмӣ ба мушоҳида мерасад (диссертатсия, с. 46, 51, 52). Иқтибосҳо дар баъзе мавридҳо ҷойи таҳлили муаллифро гирифтаанд.

Бояд қайд кард, ки камбудиву эродҳои номбаршуда ҷузъӣ буда, ҳисну қубҳи рисола ро коҳиш намедиханд. Дар маҷмӯъ, ҳамаи масъалаҳои дар рисола гузошташуда, аз ҷиҳати мазмун, мундариҷа, сохтор, баёни матлаб пурра ба навиштани рисолаҳои илмӣ мувофиқ мебошад.

Аз ин рӯ, диссертатсияи Сухробӣ Мирзоалӣ дар мавзӯи «Журналистикаи байналхалқии тоҷик: махсусият, равандро ва дурнамо» таҳқиқоти мустақил, анҷомёфта ва аз ҷиҳати илмӣ арзишманд буда, ба талаботи бандҳои 31, 33-

35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, мутобиқат мекунад ва муаллифи диссертатсия ба дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.23. Рӯзноманигории байналмилалӣ сазовор мебошад.

Муқарризи расмӣ:

доктори илмҳои филологӣ, профессори
кафедраи умумидонишгоҳии забони тоҷикии
Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон
ба номи Садриддин Айни
«4» сентябри соли 2026

Хочазод С.

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, к. Толстой, хонаи №25

Тамос: (+992) 93-855-52-99

E-mail: saidmurod1970@bk.ru

«Имзои д.и.филол., профессор С. Хочазодро тасдиқ мекунам»
Сардори раёсати кадр ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон
ба номи Садриддин Айни
«4» сентябри соли 2026

Қодирзода С.

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, х. Рӯдакӣ, 121

Тамос: (+992 37) 224-13-83

E-mail: <https://www.tgpu.tj/>